

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1:70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne šte. 10 h.

SLOVENE

Inserati:
Enostop. petivsta (72 mm):
za enkrat . . . 13 h
za dvakrat . . . 11 "
za trikrat . . . 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsia 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izvenšil nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod žez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona šte. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravišškega telefona šte. 188.

Bosanska uprava.

Politika z nagajko, to je najvišja državniška modrost bosanske uprave. Poleg dunajske »Reichsposte« smo mi prvi ta zistem predložili javnosti, ki o tamošnjih dogodkih vsled preventivne cenzure malokaj izve. Poročali smo, kako je sekcijski šef Hörmann brez sodniške ali vsaj policijske preiskave izgnal iz dežele dva hrvaška urednika.

8. t. m. sta urednika odšla, vlada pa je na kolodvoru postavila celih 50 policajev in osem celo na konjih, dasi se nobene demonstracije ni bilo bati. Policaji na konjih so provocirali in poglali svoje konje med mirno množico. Preiskave proti srbskim izgredeknikom, ki so svoj čas provocirali v Sarajevu veliko demonstracijo proti Hrvatom, vlada še sedaj ni odredila in je tudi ne misli.

Sicer pa celo hrvaški mohamedanci niso nič na boljšem.

Tako na primer neki Srb Kosta Čuković, predstojnik rogatiškega okraja zelo originalno rešuje agrarno vprašanje. Srbski riščani tam redno požigajo hrvaškim mohamedancem žito in seno. Kaj pa nato pravi Kosta Čuković? No, on se javno hvali, da bo »bege razbežil, age pa razagil!« Sam priznava, da je, odkar uraduje v tem kraju, med Srbe razdelil že 80 samokresov, dočim mohamedancem jemlje orožne listke. Ko se je Nurbeg Sieršić pri njem pritožil, ker so mu Srbi zapalili žitno shrambo, mu je dejal, da sodišče nikoli ne bo razsodilo muselmanom v prilog, dokler bodo naročeni na »Hrvatsko Pravo« in zmerjali Srbe z »Vlasi«!

Tako je na primer poleg drugih vprašanih tudi vprašanje mohamedanske verske zaklada, takozvano vakufsko vprašanje, še do danes nerešeno. Petindvajset let že obstoji ta problem, ki ga birokracija liki kralj Edip ne zna razvozlati.

Leta 1900 so se bosanski mohamedanci zaradi samovoljnega ravnanja vlade, ki se vti-ka v notr. verske zadeve mohamedancev ravnotako kakor v katoliške in celo sama imenuje hodže-duhovnike, pritožili pri ministru Kalaju, l. 1902 pa celo pri cesarju. Mesto odgovora so jih postavili na zatožno klop in izgnali v Carigrad.

Te dni se je bosanska deputacija 150 mohamedancev-Hrvatov podala v Budimpešto,

da izroči skupnemu ministrstvu in avstrijski deputaciji spomenico, kjer zahteva versko, vakufsko avtonomijo, občinsko avtonomijo in svobodo tiska. Potem pa so možje šli na galerijo delegacijske zbornice.

Tu se je namreč vzdignil stari sokol-prvoboritelj iz kršne Dalmacije, Juraj Biankini.

V plenarni seji pri debati o okupacijskem kreditu je obsojal bosansko upravo s tisto temperamentnostjo, ki je le njemu lastna. Začudena in razradoščena je poslušala bosanska deputacija na galeriji, kako je Biankini svoj govor začel v hrvaščini. Nadaljujoč v nemščini, je izvajal sledeče. Tudi Avstrija ima svoj kolonialni škandal in afero Tippleskirch, svoj birokratski in policijski zistem v Bosni, ki osramočuje celo Avstrijo pred celim svetom. Bosanska uprava je brutalno in nezakonito postopala v zadnjem štrajku v Varešu, kjer menda še danes obsedno stanje ni odpravljeno. Šolstvo ne napreduje, učitelji stradajo. Agrarno vprašanje ni rešeno, časnikiarstvo pa je na vso moč preganjano. Izgon žurnalistov bosanski upravi ni prav nič v čast. Namesto, da bi populične izgrede v Sarajevu preiskovala in kaznovala krivce, je mesto vsake sodniške preiskave izgnala žurnaliste iz dežele. Zato se ni treba čuditi, če si mohamedansko prebivalstvo želi nazaj suverenitete sultanove. V upravi se šopiri nemški uradni jezik, celo samonemške poštné znamke so hoteli uvesti. Vlada podpira v Sarajevu dva nemška lista in najbrž tudi nemško gledališče. Vohunstvo je v polnem evertu, uradniki so korumpirani in se nad prebivalstvom maščujejo, ne da bi jih kedo kaznoval. Sramota je, da vlada ne najde denarja za železnico Bugojno-Arzana-Spljet. Ako se ne izpremeni uprava, je najbolj pametno, da Avstrija vrne svoj mandat v Bosni vevlevlastem, ki so podpisale berlinsko pogodbo, da se monarhija ne bo dalje blamirala in prišla do neizogibne katastrofe. — Nato je govoril še posl. Klofač.

Skupni finančni minister Burian nato precej razburjen izjavi, da bo v jutrajšnji seji (15. t. m.) dala obema poslancema »primeren odgovor«. Del. Steiner zakliče: »Tako se z delegati ne govori!« Burian je 15. t. m. res odgovarjal, toda drzno in nestvarno. Avtonomni upravi se on ne upira. Agrarnega vprašanja v Bosni ni (!). Nova tiskovna postava se bo v

kratkem izdala. Vakufsko vprašanje se bode v zmislu avtonomije rešilo. Kar se tiče izгона žurnalistov, ima deželna uprava brezdvomno pravico, izgnati vsiljive in nevarne tujce. Nemškega jezika uprava v občevarju z ljudstvom ne rabi. Branil je posebno sekcijskega šefa Horowitza. Biankini nato Burianu ni ostal dolžan odgovora. Dejal mu je, da od njega ne potrebuje nobenih lekcij, kako naj govori. Mažarski in nemški pouk v Bosni je obligatoričen. Urednike »Hrvatskega Dnevnika« je bosanska vlada izgnala brez kakšne preiskave. Novi tiskovni zakon je minister že trikrat obljubil, pa nikoli ni obljube izpolnil. Minister Bosne nič ne pozna, ker ni nikjer prišel z ljudstvom v dotiko. Notranji uradni jezik v Bosni — kakor je priznal minister sam — je nemški. Uprava Bosne je škandalozna.

Samozavestni a medli odgovor Burianov, ki zgolj naznanja neizogibne reforme, že šestokrat zahtevane in nikoli izpeljane, dokazuje, da je v Bosni nekaj, kar vlada skrbno skriva. In v tem je ravno to, kar spominja na afero Tippleskirch in Kamerun.

Volivna reforma v gosposki zbornici.

Poročilo dvor. svetnika Lammascha.

Kakor znano, je izdelal poročilo gosposkozborniške volivne komisije za plenum dvorni svetnik Lammasch. Da Plener in grof Thun s svojimi ožjimi tovariši zagovarjata pluralni volivni sistem, razliko mej višjimi in nižjimi sloji, temu se ne čudimo. Plener je prototip onih starih liberalcev, ki so bili in so največji politični egoisti, teroristi ter sovražniki ljudskih pravic. Za grofa Thuna in druge njegove somišljenike pa se človek še vedno pričeneja z baronom. A da dvor. svetnik Lammasch vrečo drži tem grabežljivcem ljudskih pravic, tega ne pojмимо. On, ki na denajski urivezi predava in tolmači kazenski zakon po načelih enakopravnosti, poroča sedaj v gosposki zbornici o **dvojni meri** za volivno pravico. Grof Thun, kneza Auersperg in Schönburg ter sloveči profesor Lammasch ne pomislijo, da s svojo nagajivostjo le vodo nosijo v Schönererjeve in Steinove lonce, drva prikladajo na vsenemško ognjišče.

Od Lammascha sestavljeno poročilo komisije za plenum gosposke zbornice, katerega so 17. t. m. okoli opoldne razdelili med poslance, je jako podučen in ima nekako sledečo vsebino:

Člani gosposkozborniške komisije, ki se

je pečala z vol. reformo, so bili vzlic temu, da so si v posameznostih čestokrat zelo nasprotovali, edini v tem, da so mnogo bistvenih dolob vol. reforme ostro kritikovali, kar so storili tudi tisti, ki so glasovali za neizpremenjeno vol. reformo. Drugi člani, ki so zastopali najhujšo opozicijo proti ciljem vol. reforme, so vendar izkušali predlagati take izpremembe, ki bi ne pomenjale preprečitev celega reformnega dela.

Od gotove strani komisije se je stavil predlog, naj se izpremeni tudi § 6 vol. reforme, ker je mnogo članov gosposkozborniške komisije imelo najtežje pomisleke proti pomnožitvi državnozbornskih mandatov za celih 91. Ker pa je razdelitev mandatov za posamezne kronovine sad dolgih in trudapolnih pogajani med vlado in strankami ter medsebojno med strankami in je ta razdelitev ustvarila enotna nacionalna volilna okrožja, je komisija odklonila predlog, naj se izpremeni § 6 vol. reforme.

Drugi predlog je bil, naj se v obliki junktima zahteva obenem z vol. reformo tudi izprememba državnozbornskega opravilnika v teile obliki: Začasna izključitev poslancev od sej vsled razžaljenja ali pretepa; prepreči naj se, da se izjave poslancev, ki so kaznjive, v obliki interpelacij imunizirajo in tretjič **onemogoči naj se obstrukcija proti gotovim postavam, ki jih seznamujemo z državnimi potrebami**. Komisija je ta predlog, dasi obžaluje, da v poslanski zbornici ni izprememba opravilnika prišla v pretres, odklonila, zgolj zato, da cele vol. reforme z ozirom na kratko zakonodavno dobo ne prepreči.

Med drugimi predlogi se je še glasovalo o predlogu, ki je meril na to, da se od nove volilnoreformne postave določeno enoletno stalno bivanje izpremeni v večletno, da se s tem ohrani dosedanja narodnostni značaj posamihi vol. okrajev in prepreči, da ne bodo zunanji priseljenci preglasovali stalno naseljenega prebivalstva. Tudi ta predlog ni dobil iz prej navedenega razloga večine.

Predno nadaljujemo poročilo komisije pribijemo le-to:

Iz dosedanjega razvidimo, da bi bili gosposke razum starih častnih izjem najraje vso vol. reformo poglali k vragu. Poročilo se skoroda še zavzema za predloge, ki so bili odklonjeni zgolj zato, da se gosposka zbornica ogne veliki odgovornosti, ki bi jo imela, če bi bila ljudsko zahtevo strnoglavila. Ni jim bila prav ne pomnožitev poslaniških mandatov, ne enoletno stalno bivanje. Da bi vol. reformo strnoglavili, so jo v obliki junktima hoteli zvariti skupaj z izpremembo državnozbornskega opravilnika, kar je pa najoključiveje vprašanje. Izprememba je sicer potrebna, toda tudi ne taka, kakoršno si želijo zagrizenci Plener, Thun, Auersperg in Schönburg. Obstrukcija proti takozvanim »državnim potrebam« naj bi bila docela onemogočena! Lepo si gosposke predstavljajo bodoči parlament. Toda poročajmo

LISTEK.

O dijademu z vkovanimi berili.

(Spisal C. Doyle.)
(Dalje.)

»On ve že vse. Ko sem natančno spoznal ves dogodek, poiskal sem ga v ječi sam. Ker na noben način ni hotel povedati, kako se je izvršilo, povedal sem mu to sami. Potem seveda ni mogel reči, da nisem zadel pravega, in pojasnil mi je sam točke, ki so mi bile še nerazumljive. Novica, ki ste jo danes povedali, razveže mu morebiti jezik docela.«

»Torej povejte vendar za božjo voljo, kak nezapopadljiva zagonetka je to?«

»To hočem storiti in povedal vam bom, kaj vse sem moral storiti, predno sem jo rešil. Najprvo pa naj vam povem, kar jaz zelo težko izustim in kar boste vi najtežje slišali: Vaša stričnica Mary je bila dogovorjena s Sir George Burnwell in je vse to učinila. Sedaj sta jo skupaj odkurila.«

»Moja Mary, — to je nemogoče!«

»Bridka resnica je, da to ni samo mogoče, temveč tudi gotovo. Niti vi, niti vaš sin nista poznala pravega značaja tega človeka, ko sta mu dovolila vstop v domači krog. On je ena

najnevarnejših oseb v celi Angleški — propali igravec, popolnoma obupan lopov, človek brez srca in vesti. Vaša stričnica še slutila ni, da so tudi taki ljudje na svetu. Ko se ji je rotli, da jo ljubi, kar je storil že stoterim pred njo, dopadalo ji je, da je edina, ki mu je omečila srce. Sam hudobec vedi, kako je pričel in ji nastavljal svoje zanjke, toda on je dosegel to, da mu je postala Mary nesamovoljno orodje in se je vsak večer sešla z njim.«

»Tega ne morem, tega nočem verovati!« zaklical je bankir, ki je imel tako blede lica, kot bi jih s pepelom potresel.

»No, sedaj vam hočem razložiti, kaj vse se je predzadnja noč godilo v vaši hiši. Ko je vaša stričnica mislila, da ste šli počivat, smuknila je doli in se pomenkovala s svojim ljubčkom skozi okno, ki gleda na pot proti hlevom. Sledi njegovih čevljev so zelo globoko v sneg udrti, toliko časa stal je tam. Pravila mu je o nakitu. Ta vest je zbudila v njem njegovo proketo strast po zlatu in pridobil jo je za svoje načrte. Nimam nakega dvoma, da ne bi vas ona čislala, toda so nekatere ženske, ki nimajo v svojem srcu za nobenega drugega prostora, kot samo za svojega ljubimca, in k tej vrsti spada gotovo tudi ona. Komaj ji je on naznanil, kako se mora obnašati, da bi lažje prišla do nakita, kar je slišala, da prihajate vi po stopnicah.

Zaprta je hitro okno in vam pripovedovala o služkinji, da je bila pri ljubimcu z leseno nogo, kar pa je tudi popolnoma resnično. Vaš sin je šel po neugodnem razgovoru z vami spat, toda ni mogel vsled skrbi radi dolgova, ki jih je napravil v klubu, zatisniti očesa. Ponoči slišala je nekoga potihoma stopati mimo svojih vrat. Vstal je, pogledal vun in videl, kako je smuknila Mary oprezno po hodniku in izginila v vaši sobi. Ves začuden oblekel se je nekoliko in čakal v temi, kar se bo zgodilo. Čez nekaj časa je prišla zopet iz sobe in v svitu cestne luči videl je vaš sin, da je imela v roki dragocenost, ki ste jo vi zaklenili v pisalno mizo. Šla je doli po stopnicah, on pa je hitel, trepetajoč od strahu, za njo do zagrinjala pri njenih sobnih vratih, da bi tam skrit lažje opažal, kaj se godi na hodniku. Videl je, kako je oprezno odprla okno in nakit nekomu v temi podala, potem hitro zopet okno zaprla in šla v svojo sobo, popolnoma tesno mimo njegovega skrivališča.«

»Dokler je imela ona kaj opraviti, ni smel ničesar početi, da ne bi deklce, ki jo je ljubil, tako strašno osramotil. Kakor hitro pa je izginila, mislil si je, kakšna nesreča lahko zanjo iz tega nepremišljenega dejanja nastane in da mora on na vsak način dobiti dragocenost nazaj. Bos, kot je bil ves čas, tekel je doli, odprl okno, skočil v sneg in tekel po

poti, kjer je zapazil v luninem svitu temno postavo. Bil je Sir George, ki je hotel ubežati, toda Artur ga je ujel in se boril z njim; pri tem pa sta vlekla za dijadem, vaš sin na enem koncu, in njegov nasprotnik na drugem. Naenkrat je nekaj počilo, in Artur je opazil, da mu je ostal nakit v rokah. Tekel je torej zopet v hišo, zaprl okno in se podal v vašo sobo. Tam je opazil, da je postal nakit vsled borenja zvrt. Ravno ga je hotel poravnati, ko ste ga vi opazili.«

»Je-li to mogoče?« jecljal je bankir.

»Sedaj ste ga pa seveda zelo ujezili, ko ste ga počastili z najrazličnejšimi slabimi primiki ravno v trenutku, ko je pričakoval od vas najtoplejše zahvale. Vsega vam ni mogel povedati po pravici, da ne bi izdal ženske, ki gotovo ni bila vredna ozira in ljubezni. Toda on se je hotel obnašati viteški in je molčal o njeni skrivnosti.«

»Radi tega torej se je tako prestrašila in padla celo v nezavest, ko je zagledala dragocenost!« zaklical je Holder. »O moj Bog, kakšen slep norec sem pa bil! In njegova prošnja, naj bi smel za pet minut zapustiti hišo! Ljubi moj otrok je hotel le pogledati, če se morebiti ne nahaja še ostali zobec na bojišču. Kako sem jaz kruto ravnal, kako slabo sem ga sodil!«

»Koj ko sem prišel k vam, šel sem oprez-

dalje o poročilu, ki je zdaj najzanimivejše. Govori namreč o pluralnosti.

Le v oni stvari — pravi poročilo — se je komisiji zdelo, da bo boljše poskrbela za pospeševanje realnih interesov državne zakonodaje, kakor to stori od vlade predlagana in od državne zbornice sprejeta vol, reforma, s tem namreč, da določa dva glasova za tiste volilce, ki imajo bogatejšo izkušnjo, zrelejšo moč, večjo razsodnost, so menj dostopni agitatoričnim vplivom in se dajo bolj voditi od resničnih potreb življenja, torej za može, ki so dopolnili 35 leto svoje starosti.

Le nekaj komentarja. Gosposka zbornica s tem vstvari razredno vol. pravico in zato razredni boj še bolj pojstri. S tem so delavci, ki delajo v zdravju nevarnih okolnostih, znatno oškodovani, na drugi strani pa je precej prazna, da so recimo 36letni ljudje agitatoričnim vplivom menj dostopni kot n. pr. tridesetletni. Sicer pa, če gosposka zbornica hoče dati pluralno pravico glasov agitaciji menj dostopnim in zdravim elementom, naj jo da še ženskam, ki ne posedajo po oštarijah, kjer hujskajo in nagovarjajo volilce »agitatorji«. Znano je tudi, da zadnji čas teorija Moebiusa o intelektualni menjivrednosti žena med učenjaki nič več ne drži. Torej!

Nazaj k poročilu! To pravi nadalje, da se je ministrski predsednik Beck odločno izjavil proti pluralnosti, ker so s tem oškodovani čili, mlajši elementi, nima pa ničesar proti »določenemu številu«. Pač pa je vlada odločno proti temu, da se »numerus clausus« določi v obliki izpremembe volilne reforme. Minister je komisiji predložil veliko odgovornost, ki si jo nakopije z izpremembo vol. reforme in jo pozval, naj se raje odločno izreče proti vol. reformi, kot pa da jo izpreminja. — To je dobra ministrska beseda.

Poročilo proti koncu naglašja, da je večina gosposkozbornične komisije doprinesla v marsikaterih načelnih ozirih velike žrtve, da ne odkloni cele vol. reforme. Pluralno vol. pravico pa je morala določiti, da prepreči pogubne posledice enake vol. pravice.

Kar se pa tiče od vlade v zadnjem hipu predlaganega »določenega števila«, sicer pozdravlja komisija ta sklep vlade, ga pa v obliki posebnega zakona ne more sprejeti, ker bi po njenem mnenju tak zakon naletel v državnem zboru še na večje težkoče, kakor izprememba člena prvega vol. reforme. Ta vlad. na predloga pa tudi ne varuje gosposke zbornice zadostno proti pretiranim in enostranskim težnjam poslanske zbornice. Konča pa to dolgovozno poročilo s tem, da komisija v slučaju, da državna zbornica ne sprejme izpremembe, izjavlja, da gosposka zbornica ni kriva, če pade vol. reforma. — Ta hinavski sklep bi si bili gospodje lahko prihranili.

Druga poročila pravijo, da se je predsednik gosposke zbornice 17. t. m. vnovič posvetoval v posebni konferenci z nekaterimi voditelji državnozbornskih strank in tudi z nekaterimi državnozbornskimi poslanci, ki so za pluralno vol. pravico. Splošno pa se sodi, da bo plenum gosposke zbornice sprejel enako vol. reformo, da pa hoče, da se določba o »določenem številu« ne sprejme kot posebna postava, ampak v obliki izpremembe člena I. vol. reforme. Nemška ljudska stranka in nemška napredna stranka sta v soglasju z nemškimi parlamentarnimi ministri v posebni seji 17. t. m. sklenili, naj se počaka, kaj sklene plenum gosposke zbornice, ki se snide v četrtek, na noben način pa naj se ne dovoli, da se »določeno število« sprejme kot izprememba v vol. reformo. Takšno je tudi stališče ostalih večjih strank v državnem zboru. »Numerus clausus« naj se v slučaju, da gosposka zbornica sprejme enako vol. pravico, v obliki nujnega predloga ugodno reši še pred Božičem. Jutri, v sredo, se snidejo vse tri skupine gosposke zbornice, da se odločijo, kako naj glasujejo v plenarni seji in kakšno stališče naj zavzamejo nasproti vladni predlogi o določenem številu. Splošno so ti člani gosposke zbornice za junktim. Vol. reforma naj se reši med gosposko zbornico in državno zbornico »potezo za potezo.«

Tudi profesorji nemškega praškega vseučilišča so se pridružili spomenici dunajskih in

graških vseučiliških profesorjev za enako vol. pravico. Spomenico izroči gosposki zbornici najbrž predsednik državnega sodišča, dr. Josip Unger. Čudno, da morajo dajati učeni ljudje nasvete tisti zbornici, ki se sicer ima za »cvet vse inteligence.«

Državni zbor.

Dunaj, 17. dec.

Danes se je zopet sešla poslanska zbornica, da reši v prvi vrsti začasni državni proračun in pogodbo s tržaškim Lloydom. V zbornici pa ni niti najmanjšega zanimanja za dnevni red. Vsa pozornost se obrača na gosposko zbornico, od katere je sedaj odvisna volivna preosnova. Češki radikali se danes igrajo z obstrukcijo, ki je vladni celo všeč, dokler ni jasno vreme v gosposki zbornici. Največji sovražnik pa je koleudar. Čas hiti, ne-rešenih pa je še mnogo predlog, ki so vezane na rok. Resumé seje je sledeči:

Justični minister predloži nekaj justičnih prevredb in zakon, kako izvršiti sklepe algeziške konference. Železniški minister predloži zakon o podporah lokalnim železnicam, trgovinski minister pa avtentično besedilo pogodbe z Ogrsko glede na vojaške nabave. Okrajno sodišče v Ljubnu zahteva izročitev poslanca Ploja, ki se je sodišču zaradi zločina po § 128 sam naznanil, da s tem da poslancu Steinu priliko, dokazati svoje trditve. Deželno sodišče je vzelo nazaj zahtevo, naj se mu izroči dr. Tavčar. Malik stavi nujni predlog glede na zadevo mariborskega obstreljenega dragonca Berneggerja, katerega je polkovni zdravnik dr. Swaton s pretepanjem tako zdravil, da je napravil popolnoma napačno dignozo, vsled česar je Bernegger umrl. Sledi mnogo interpelacij, med njimi Plojeva o postajnih napisih pri lokalni železnici. Svetna ves-Borovlje in Koroščevo o smrtni nezgodi kmeta Antona Zagaja. Nujnost nekega Sternbergovega predloga glede na novo zakonsko predlogo vlade o »določenem številu« gosposkozborničnih članov se odkloni. Prihodnja seja danes ob 11. uri s sledečim dnevnim redom: Zakon proti pijančevanju in zakon o naslovu inženirjev.

Češki radikali so po dolgi pogajanjih z ministri in državnozbornskim predsednikom privolili v to, da se odloži v prilog proračunskemu provizoriju njihovih 51 nujnih predlogov s tem pogojem, da se reši poročilo proračunskega odseka o predlogu Pommeria, Pantučka in tovarišev, naj se zakonito uredijo plače in izboljša položaj pisarniških pomožnih uradnikov.

Odešek za volivno pravico. — Kancelarparagraf končno pokopan.

Odešek za volivno pravico je s tem, da je odklonil že v pododseku za volivno svobodo Ferjančičev kancelarparagraf, ta predlog enkrat za vselej odklonil.

Novo dalmatinsko parobrodno društvo.

Pododsek proračunskega odseka je sklenil predlagati ureditev vprašanja, kako skleniti pogodbo med vlado in novim dalmatinskim parobrodskim društvom »Dalmacija«, ki naj se v kratkem osnuje, potom kratkega provizorija.

Obrtni zakon.

Komisija gosposke zbornice je končala posvetovanje o obrtni noveli v tretjem branju. Poročevalec za plenum bo dr. Exner.

Volivno gibanje za prihodnje državnozbornske volitve.

Baje bo finančni minister Korytovski kandidiral pri prihodnjih državnozbornskih volitvah za okraj Bohinja.

pa je hitro tek, in ker so vodile njegove stopinje dostikrat nad onimi prvega, je očitno prišel za njim. Siedil sem stopinjam in našel sem, da so vodile do okna na hodniku, kjer je oni, ki je bil obut, toliko časa stal, da je bil snež popolnoma pohojen. Potem sem sledil stopinjam od drugega konca, skoro sto vatlov v daljavo po stezi. Našel sem mesto, kjer se je obuti obrnil in je bil snež razbrskan, kot bi se bila tam dva borila. Isto so mi potrjevale tudi kapljice krvi, ki sem jih videl v snegu. Oni, ki je imel čevlje, tek, je potem po stezi naprej in zopet mi je pričala majhna sled krvi, da je to bil oni, ki je bil pri borenju ranjen. Zunaj na cesti pa nisem mogel nadalje zasledovati sledi, ker je bila cesta med tem časom že pomešana.

Ko sem se povrnil zopet v hišo, preiskaval sem, kot se spominjate, prikriv in okvir okna na hodniku z močnim povečevalnim steklom in sem takoj spoznal, da je nekdo stopil v. Razven tega sem opazil sledi mokre bosa noge, s katero je stopil nekdo nazaj greda na prikriv. Sedaj šele sem si lahko predstavljati, kako se je moralo vse to zgoditi. Neki mož je stal pod oknom, dokler ni prinesel nekdo kamenov, vaš sin pa je vse to videl,

NOVI SEKCIJSKI NAČELNIK V MINISTRSTVU ZA POLJEDELSTVO.

Dvorni svetnik gališkega namestništva, Vencel vitez Zaleski, je imenovan sekcijemskim načelnikom v ministrstvu za poljedelstvo.

NOVI SEKCIJSKI NAČELNIK V MINISTRSTVU ZA ŽELEZNICE.

Ministerjalni svetnik dr. Avgust Weber je imenovan sekcijemskim načelnikom v ministrstvu za železnice.

TIROLSKI DEŽELNI ZBOR NE BO SKLICAN.

»Neues Wiener Tagblatt« poroča iz Inomosta, da ne bo sklican deželni zbor tirolski, kajti proti sklicanju so se izjavili toliko nemški, kolikor italijanski poslanci. Sklicanje je želela samo vlada.

SPOR MED OGRSKO KOALICIJO PORAVNAN.

Spor med ogrsko neodvisno stranko in ljudsko ter ustavno stranko je z neko tozadevno izjavo naučnega ministra Apponyja, ki je dejal, da vlada varuje strogo nevtralnost, poravnal.

OGRSKA ZBORNICA.

Pri obravnavi o dvomesečnem proračunskem provizoriju je Slovak Milan Hodža izjavil, da njegova stranka odklanja provizorij. Izjavil je, da Čehi ne bodo propagirali ideje češko-madžarskega zblizanja, dokler bodo Mažari preganjali Slovake.

ZA SVOBODO CERKVE.

Pariz, 17. decembra. V provinciji Canneski so izbruhnili hudi nemiri. V Barbentannu ob Rodanu je moral policijski komisar, ki je prišel zapisovat duhovnika, pred razjarjeno množico bežati v kavarno, kjer je bil celi dan skrit.

Pariz, 17. decembra. Minister Briand je v zbornici poročal o novem zakonskem načrtu, ki ureja katoliško bogoslužje po postavah iz leta 1901 in 1881. Duhovniki, ki bodo skozi mesec dni opravljali službo božjo, ne da bi to naznanili vlad, izgube pokojnino. Drugih kazenskih določb proti duhovnikom za sedaj vlada vsled razburjenosti v prebivalstvu ne predloži. Radikalni poslanci, ki javno pozivljajo ministra, naj ostro postopa proti duhovnikom, pa na skrivaj prosijo, naj nikar ne zapre cerkva.

Pariz, 17. decembra. Konservativne parlamentarne stranke se posvetovani o novi postavi ne bodo udeležile, ker so proti njihovi vesti.

Pariz, 17. decembra. Kardinal nadškof Richard se je preselil v hišo poslanca Cochina. Nad 3000 ljudi je na cesti čakalo njegovega blagoslova. Mladenci so izpregli iz voza konje ter peljali nadškofa do novega prebivališča.

BITKA PRI CUŠIMI PRED SODIŠČEM.

Posebno mornariško sodišče razpravlja proti bivšemu ruskemu admiralu Nebogatovu, ker se je udal brez boja Japoncem. Car ga je izključil iz mornarice, vzel mu naslov admiral, uniformo, rede in pokojnino. Sedanja razprava se vrši na Nebogatovega zahtevo. Bori se za svojo vojaško čast. Druga ne pričakuje. Ako bo obsojen, ga čaka smrtna kazen. Poleg Nebogatova je obtoženih še 86 bivših njegovih častnikov, ker se niso ustavili protipostavnemu Nebogatovemu povelju. Razprava traja že 14 dni. Zagovornikov je nad 40. Navzoči so tudi poročevalci ruskega in inozemskega časopisja. Nebogatov nosi priprosto civilno obleko, ostali obtoženci in sodniki pa paradno obleko. Nebogatova nazivlje predsednik z »obtoženec« ali pa po imenu. Zagovorniki in soobtoženci mu pa pravijo vsi »gospod admiral«. Predsednik ob takih prilikah vedno pripomni: »Prosim, bivši admiral.« Nebogatov ni lep človek. Simpatična in kratka so pa njegova izvajanja. Naglašja, da bi, če bi bil srečen, nosil le sam slavo, zato je tudi le sam odgovoren. Ugovora v odločilnem trenutku bi ne bil trpel in bi bil ustrelil vsakega častnika, ki bi se mu bil uprl. V usodnem trenutku da je bil desetkrat bolj miren, kakor pred sodiščem. Ako bi bil izprevidel, da to ko-

risti Rusiji, bi s hladno krvjo žrtvovali 30 tisoč mož, brez koristi pa ni hotel žrtvovati 2500 mladih mož. Na večkratno zahtevo zagovornikov je zaslislalo sodišče glavnega poveljnika ruskega vzhodnega azijskega brodograjskega admiralu Roždestvenskega. Ker Roždestvenski ne pripada več mornarici, je prišel k razpravi v civilni obleki. Izpovedal je jako previdno. Pripad je, da ladje in topovi niso odgovarjali zahtevam moderne vojske na morju. Pač bi pa bile ladje še vozile in topovi streljali. V prilog mlajših častnikov in popolnoma v Nebogatovem smislu je pa izjavil Roždestvenski, da ne razume sploh, kako da tožijo podložne častnike zato, ker so ubogali svojega najvišjega poveljnika. Brez milosti bi tudi on ustrelil vsakega, ki bi se mu bil ustavljal. Roždestvenski tudi ne zapopade, kako naj bi bili preprečili mlajši častniki predajo brodograjske. Naj bi li zvezali in vrgli svojega admiralu v morje? Mogoče, da je to v smislu moderne teorije in modernega naziranja, ne strinja se pa s tradicijo vojaška, ki pozna disciplino, brezpogojno pokorščino. Ko je zapustil Roždestvenski razpravo dvorano so vstla kakor na povelje vsi obtoženci in zagovorniki, zastopniki časopisja in pa občinstvo, kar se še ni zgodilo v nobeni sodniški razpravi.

RUSIJA.

Peterburg, 17. decembra. Vojno sodišče je baje že dalo obesiti tri zločince, ki so streljali na admiralu Dubasova. Eden med njimi je dijak Kuznecov.

Dnevne novice.

× **Važna preuredba senatov pri najvišjem sodišču ter pri višjih deželnih sodiščih.** Justični minister je poslanski zbornici predložil zakonski načrt, po kojem se število senatnih članov pri najvišjem sodišču in pri višjih deželnih sodiščih zniža. S tem da se zniža število senatnih predsednikov, se le-ti znatno razbremenijo od včasih čisto brezpotebnega in neplodnega posedanja pri sejah. Doslej je imelo najvišje sodišče najmanjši senat s 7 člani, upravno sodišče pa temu nasproti samo s pet člani. Ker se ne more trditi, da so stvari, ki pridejo v presojo pred upravnim sodiščem manj važne kakor one izpred najvišjega sodišča, bodo po novem načrtu sodili tudi tukaj redno le petčlanski senati. S tem bo pridobilo mnogo dvornih svetnikov, ki so morali doslej radi formalnosti po nepotrebnem presejati pri dolgi sejah, časa dovolj, da se poglobijo v svoje lastne referate. Pravosodje bo pri tem lahko velikansko pridobilo. Doslej so imeli pri najvišjem sodišču 70 sodnikov torej članov za 10 sedemčlanskih senatov, — odselej se jih bo lahko stvorilo 14 petčlanskih in se bo delo lepo porazdelilo. V bistvu bodo izpremembe sledeče: 1. Civilne, kazenske in disciplinarne stvari bo presojal petčlanski senat; 2. ničnostne pritožbe v obrambo zakona pridejo pred senat 7 sodnikov (doslej 11 sodnikov); 3. rekurze in pritožbe v civilnih stvareh bo reševal pri višjih deželnih sodiščih senat 3 sodnikov (namesto dosedanjih pet); 4. razne formalne določbe (o delegiranju, o vpisu v zagovorniški imenik, o dovolitvi daljših dopustov itd.) se senatom sploh odvzamejo. Reši jih referent sporazumno s senatnim predsednikom. — Na ta način se bo z odpravo časovno potratnih formalnosti dalo sodnikom mnogo časa za njihovo pravo sodniško delo.

+ **Za nemški mandat na Kranjskem.** Na Miklavžev dan je imelo nemško učiteljstvo kočevskega okraja pod patronanco c. kr. okraj. nadzornika Peerza zaupni shod. Vzrok: »Pogovor o državnozbornski volitvi.«

+ **Originalna tržaška gospa Mrmoljevka.** »Edinost« piše seveda tudi o odporu gosposke zbornice proti enaki volilni pravici. Dela se, kakor da je vse njeno premišljevanje čisto izvirno. In zato ob koncu svojega tozadevnega članka pesniško vzkliske glede na težave, ki jih dela gosposka zbornica volivni reformi tako-le: »Kolikor težav je prišlo med ustnico in čaše rob!« Lepo, toda to duhovito poanto je vzela iz tozadevnega uvodnega članka v zadnji dunajski »Pressi«, ki je že začetkom uvodnika debelo zapisala po nemškem pesniku: »welche Schwierigkeiten suszusagen zwischen Lipp und Kelchesrand!« Od tod modrost »Edinosti« med ustnico in čaše robom.

+ **Za notarja v Trzinu** je imenovan notarski kandidat g. M. Marinček, za notarja v Senožečah pa notarski kandidat g. Ivo Bakovnik.

+ **Volitev v predstojništvo in razsodišče delavske zavarovalnice zoper nezgode v Trstu.** Dne 29. decembra t. l. se vrše dopolnilne volitve v predstojništvo, odnosno v razsodišče delavske zavarovalnice zoper nezgode v Trstu, v kateri sedaj niti Slovenci, niti Hrvatje nimajo svojih zastopnikov. Pri predstojcih volitvah nam je Slovincem vse storiti, da si pridobimo v vodstvu in razsodišču zavo-primerno zastopstvo. Osnovni se je v Ljubljani za te volitve akcijski odbor, obstoječ iz zastopnikov obeh slovenskih strank; obe stranki sta namreč mnenja, da gre tu za pravično, občeslovensko stvar, kateri je pomoči do zmage le ob složenem postopanju. V imenu tega odbora se obračava do naših županstev, župnijskih uradov, do obrtnikov in do zavednih Slovencev sploh, z nujno prošnjo, da v svojih krajih pri obrtnikih, ki imajo svoje delavce zavarovane zoper nezgode, zberejo glasove

no okoli hiše in iskal v snegu sledi, ki so imele zame veliko vrednost. Vedel sem, da od tistega večera ni padel več sneg in da so sledi ostale vsled mraza neizpremenjene. Šel sem po poti, kjer hodi razni donašalci jedil. Tukaj je bilo vse tako zmešano, da nisem mogel ničesar razločiti. Samo gori pri vhodu v kuhinjo stala je neka ženska pri nekem moškem, ki je imel, kot sem sklepal iz okrogle sledi, leseno nogo. Mogel sem celo opaziti, da sta bila motena, kar sem videl iz tega, ker so se njeni prsti v snegu dosti bolj poznali kot pete, in je torej ženska hitro zbežala k vratom. Moški z leseno nogo pa je še nekaj časa stal in potem odšel. Mislil sem si takoj, da je bila to služkinja in njen ljubček, o katerih ste že govorili in moja raziskavanja so mi to tudi potrdila. Na vrtu sem opazil množino nepravilno vodečih stopinj, ki so nastale vsled tekanja policistov. Ko sem pa prišel do poti pri hlevih, bral sem tam iz sledi dolgo, zamotano dogodbo.

Tukaj je bila dvojnava vrsta moških stopinj in zopet dvojna vrsta sledij, ki so — kot sem z veseljem spoznal — nastale z boso nogo nekega moškega. Iz vašega pripovedovanja sem takoj uvidel, da je moral to biti vaš sin. Prvi je prišel sem in je šel zopet nazaj, drugi

nice, ki so jim bile nedavno poslane. Glasovnice naj vsak delodajalec podpiše! Imen kandidatov pa ni treba vpisati. Zbrane glasovnice je poslali par dni pred 20. t. m. na naslov: Josip Lenarčič v Ljubljani, pisarna trgovske zbornice. — Za odbor: Karol Pollak, Josip Lenarčič.

× **Izboljšanje položaja državnih uradnikov.** Pod vodstvom poslancev Hofmanna, D'Elverta in Pitacca je deputacija avstrijskih državnih uradnikov predložila fin. ministru dr. Korytovskemu svoja gravamina. Deputacija je prosila ministra, naj vlada zavzame glede na aktivitetno doklado, katero sadaj baje namerava znižati, prejšnje stališče. Fin. minister je obljubil, da predloži definitivno ureditev tega vprašanja ministrskemu svetu še pred Božičem.

+ **Izobraževalno delo.** Iz Gorij smo dobili poročilo, da je bilo 8. t. m. v tamošnjem izobraževalnem društvu predavanje. Predaval je dr. Krek o socialnih organizacijah prvih kristjanov. — Preteklo nedeljo je imel ravno ta daljše predavanje o kmečkem vprašanju v Šentvidu.

+ **Občinske volitve na Breznici.** Dne 16. decembra so se na Breznici zopet vršile občinske volitve in gotovo govorim iz srca vsej občini, ako povdarim, da so se vršile na vseobčo zadovoljnost. Županom je bil namreč zopet, to je v petič, izvoljen naš vrli in za Breznico tako mnogozaslужni gosp. Anton Keržišnik, posestnik v Žerovnici. Splošno se tudi ne bi moglo boljšega župana dobiti, kajti on ustreza vsaki zahtevi in stori tudi zadovoljno več, kakor je njegova dolžnost.

+ **Občinske volitve v Tinjano.** Kakor ste že poročali v cenjenem »Slovencu« z dne 14. t. m., se vrše občinske volitve v Tinjano dne 20., 21. in 22. t. m. Italijanska stranka v Tinjano že besni. Župniku, učitelju in g. Simonu Defar so vže par noči kričali in tulili pred hišami, kakor divjaki. V štirih hišah v Tinjano se že več dni kuha polenovka za prodance na račun italijanske in italijanske gospode v Tinjano in v Pazinu. Duhovniki in učitelji so v smrtni nevarnosti pred podkupljeno družalo, ako bodo šli volit. To je laška kultura v Istri. Politična oblast vč za vse to, a se ne gane. Uboga Avstrija!

— **Premog nad St. Rupertom.** Z ozirom na gradnje nove železnice Trebnje-St. Janj so se St. Rupertčani jeli bolj brigati za svoje prirodninsko bogastvo v hribih. Slutilo se je že prej, da nimajo premoga samo v St. Janju, ampak da sega premog tudi v gorovje fare St. Rupert. In res so jeli te dni kopati v Ravnih, ¾ ure nad St. Rupertom na severozahodni strani in prišli so do premoga, katerega so prišli preiskavat že neki Nemci. Ne samo železna ruda torej tudi drugih rudinskih snovi se bo dobilo. Zato naj bi vendar odločilni faktorji gledali, da se železnica pritegne kolikor možno blizu St. Ruperta. Pozor torej!

— **Občni zbor društva za povzdigo prometa tujcev na Bledu.** (Z Bleda 17. dec.) Včeraj popoldne vršil se je v Blejskem domu občni zbor društva za povzdigo prometa tujcev ob obilni udeležbi, ker so bili zastopniki interesentje iz Bohinja, Gorij, Radovljice, Begunj itd. Načelnik g. Peternel pozdravi zborovalce ter predstavi zastopnika deželne družstva g. dr. Marna. Društvo ima nad 80 udov in je delalo največ z reklamo. Kupilo je od fot. Lergetporerja relief-zemljevid blejske okolice in kraje bohinjske železnice za 600 K, kar je vedno v letoviškem domu razstavljeno. Tajnik poroča o dohodkih. Iz poročila se je razvidelo, da ima čez 3.000 kron premoženja. D. dr. Vilfan stavi vč prav umestnih nasvetov našim hotelirjem in gostilničarjem, sedaj ko zmiraj bolj prodira misel, da se ne potuje samo zato, da bi se pilo. Naj bi natakale ne vprašale najprej, kaj se bo pilo. Dalje stavi podučno potovanje naših kmetovalcev v Švico in drugim za vzgled. Naj bi se tudi naši gostilničarji zavzeli za to, da bi spomlad pred začetkom poletne sezone in pred tujskim prometom napravili podučno potovanje v letoviške kraje Tirolske ali Švice, kar je bilo z odobravanjem sprejeto. Tajnik deželne zveze g. dr. Marn poroča o delovanju deželnega društva v prosepah prometa in omenja, da kar se je bohinjska železnica otvorila, ima društvo vedno več dela, ker se prav veliko — posebno Lahov, obrača naravnost na deželno društvo za pojasnila. Poroča dalje o udeležbi deželnega društva na razstavi v Londonu in Milanu, priporoča naj bi se tudi zunaj Bleda, posebno v Bohinju ustanovilo samostojno društvo za povzdigo prometa s tujci, ker Bohinj ima po otvoritvi železnice veliko prihodnost. Deželno društvo se je obrnilo do c. kr. okr. glavarstva v Radovljici, naj se uredi v Bohinju fajakarske cene, ker so se obiskovalci Bohinja večkrat pritoževali nad pretiranimi cenami. — Po volitvi novega odbora za triletno dobo se zbor zaključil.

— **Nagle smrti.** Dne 16. decembra je umrla v Blagovici nanaglomla obče spoštovana žena Marija Pestotnik. Ta dan je prišla ob 6. uri zjutraj v cerkev k sužbi božji. V cerkvi jo napade med službo božjo hud želodčni krč, vsled česar je bila prenešana iz cerkve v sosednjo hišo. Tu je sprejela zakrament sv. poslednjega olja in papežev blagoslov, nakar je kmalu izdihnila svojo blago dušo. Sreča zanjo, da je ravno par dni poprej prejela sv. zakramente za adventni čas. Bila je tiha, pobožna žena, blaga mati in skrbna gospodinja. — Ravno pet tednov poprej smo pa izgubili jednako blagoga moža Franceta Kraševca, ¾ zemljaka v Jelši. 11. novembra t. l. je imenovan gnal popoldne živino na pašo. Storil je komaj nekoliko korakov od doma — napadejo ga slabosti, pade in reče: »Sedaj bodem pa umrl«. To so bile njegove zadnje besede. Škoda je obeh.

— **Šolska vest.** Radi boleznj je dobil dopust do 1. aprila gospod Ivan Malnarič.

— **Smrt v gozdu.** V gozdu pri St. Rupertu je ubil hrast 47-letnega Jakoba Griffberga.

— **Umrli** je v četrtek 13. t. m. salez. klerik č. g. A. Mramor iz novomeškega predmestja. Lahka mu zemlja!

— **Legar v Domžalah.** Umrli je 17. t. m. zvečer Janez Zle v Studu. Bil je le malo časa bolan. Legar se je ondi začel zopet oglašati.

— **Tovarne finega papirja** so podražile cene svojih izdelkov za 2 K pri 100 klg.

— **Umrli** je danes v dež. bolnišnici Jakob Kovač iz Trzina, kateri je bil v Lichtenbergovemu gozdu pri sekanju dreves smrtnonevarno poškodovan.

— **Velika regulacijska dela pri Savi** se izvrše pri Kresnicah in dalje doli tekom prihodnjih let.

— **Pobeglega dečka** Ivana Mihelčiča iz Ljubljane so prišli v Godoviču pri Idriji.

— **Novi »Trgovski dom« na Reki.** Reški in sušaški Hrvatje so osnovali na Reki »Trgovski obrtni dom«, katerega namen je podpirati kolikor mogoče hrvaško in slovansko trgovino sploh. Ta »Trgovski dom« na Reki bo dajal navodila in svete in obveščal o tržnih in borznih odnosih vse svoje člane na Reki in zunaj nje. Tvoril bo središče vseh hrvaških in slovanskih trgovcev sploh na Reki in v okolici in istotako tistih, ki prihajajo po poslu na Reko. Prijave za pristop k temu društvu sprejema »Trgovački obrtni dom na Rijeci« Piazza Uermeny — br. 2 — I. kat. Za člane-utemeljitelje je za posameznika pristop najmanj 50 K, a za posamezna društva in zavode najmanj 200 K.

— **Z državne železnice.** Od prvega prosinca 1907 naprej se opustita na progi Jesenice-Trbiž vlaka št. 1720 in 1721, ostaneta pa ista še v prometu na progi Ljubljana-Jesenice.

Izpred sodišča.

Vzklicno sodišče glede na sorško afero. Včeraj ob 4. popoldne se je vršila vzklicna obravnava pred tukajšnjim deželnim sodiščem. Že dolgo pred četrto uro sta se sprehajala Grmek in pa bivši sorški župnik Brce pred razpravno dvorano deželnega sodišča, čemur se prav nič ne čudimo, ker strici z dežele imajo navado, da pridejo tri ure prekmalu. No, pa nekaj je moralo biti narobe. Brce je šel sam v razpravno dvorano, kjer si je ogledoval park pred novim Zabičkom in gotovo premišljeval, kako bi bilo prijetno, ako bi se preselil s srednjeveškega Gradu, kjer zdaj stanuje kot varuh in dušni vzgojitelj v zadnje poslopje gojencev novega Zabička. Pravosodni upravi prav topla priporočamo, naj stricu z dežele, Brectu, podeli to službo, ker se tako rad mudi in zabava v novem Zabičku, kar sicer tudi še dokazuje, da kot pravi stric z dežele ne pozna reka »Čas je zlato.« Pride »Narodov« poročevalec. In zdaj so se zasvetile oči možu z rimskim ovratnikom, katerega nosi še vedno. Naš »stric z dežele« je prišel nato jako animiran razgovor z zastopnikom pete slovenske velesile, ki tako ljubi može z rimskim ovratnikom, da prinaša o njih več beriva, kakor pa o nevarnosti rumenega azijskega plemena. Redakciji našega kolega v Knafličevih ulicah priporočamo, naj »stricu z dežele« z rimskim ovratnikom poveri poročila o sodnih razpravah za 5 helarijev od vrste. Sposobnejšega poročevalca ne dobi, ker za ta poklic je treba usposobljenostnega izprčevala, ki si ga je naš protežiranec s tolikimi obiski sodniških razprav gotovo že pridobil. Vzklicna razprava proti obsodbi okrajnega sodišča glede na Andreja Dolinarja, Jurija Omana in Ane Dolinar se prične. Prva dva sta bila po okrajnem sodišču obsojena v 10-dnevni, 16-letna Ana Dolinar pa v 5-dnevni zapor. Senatu predseduje podpredsednik dež. sodišča Paik, votantje so Pelec, Vedernjak, Travnar. Predsednik Paik in votanta Vedernjak in Petec čitajo vse zapiske glede na prvo razpravo. Prečita se končno obsodba okrajnega sodišča, ki naglašja, med drugim, da so stale zaslišane priče zaradi velikega razburjenja v Sori pod sugestijo in avtosugestijo. V prvi razpravi je bilo zaslišanih nad 60 prič. Paik podeli besedo zastopniku obtožencev dr. Schweitzerju, ki izjavlja: Okrajno sodišče se je postavilo na stališče, da morajo vsi obtoženci izvesti strikten dokaz resnice. To stališče je napačno, ker so ti trije obtoženci pred preiskovalnim komisarjem samim v disciplinarni preiskavi proti Grmekovima izgovorili besede, zaradi katerih so bili toženi. Ne more se reči, da so bile izjave javne. Reklo bi se, da bi jim ne bilo potrebno izpovedati. A to so kmečki ljudje, ki ne znajo ločiti med oblastmi. Bi so sami in zato zadostuje v tem slučaju dokaz »bonae fidei«. In ta se jim je posrečil, posrečil pa tudi popolnoma dokaz resnice. Ker se naglašja, da je verjetno, da so stale priče pod sugestijo ali avtosugestijo, mislim, da ne kaže postavljati se na to stališče. Prvi sodnik se je postavil na stališče, da bi morale vse priče enako izpovedati. Glavna stvar je, da so priče edine v bistvu. Dokazano je, da sta nastopala oba zasebna obtožitelja Grmekova aktivno za sorškega župnika. Dokazano je po pričah, da je Grmek rekel možem: »Postavite se za župnika!« Šel je celo tako daleč, da je rekel, naj primejo ljudje nekega kmeta. To je gotovo taka agitacija, ki ni dopustna. Tudi Grmekova soproga je agitirala. Vsaj je rekla: »Poglejte, vrata so razbili, kdo bo pa plačal.« Glede na izpoved Andreja Dolinarja, ki je izpovedal, da je rekel Grmek: »Pojte pomagat, če prav kri ali kriva teče«, naglašam, da je povedal Dolinar le, kar je slišal. To potrjuje tudi Marija Oman, ki je bila zraven, kar potrjujejo tudi druge priče. Rabuka je bila velika, zato pa je nekateri vedo in so le nekateri slišali to. Glede na izpoved Ane Dolinar, ki je izpovedala, da je rekel Grmek: »Dobro se uprite, da nam ne bodo vzeli

župnika«, je to potrdilo osem prič, ki so izpovedale v bistvu isto. Mislim, da bolj dokazano dejstvo biti ne more, kakor je. Kar se tiče izpovedi proti Antoniji Grmekovi, ki je rekla: »Ali nimate kaj gnilih jajc, da jih vržemo Braju v fris«, potrjujejo to priči krojaška pomočnica Šifrer in Nosan, ki pač nista mogla stati pod sugestijo, ker niti ne stanujeta v Sori. Da je to rekla Grmekova, potrjujejo tudi priči Ivana in Peter Jamnik, ki sicer nista prisegli, kar zopet dokazuje, da ti dve priči pač nista stali pod sugestijo. Dokazano je, da je hodila zasebna obtožiteljica sem in tja. Predlaga končno, naj se obtoženci oproste, ako se pa postavi vzklicno sodišče na stališče, da dokaz resnice ni doprinešen, prosi za znižanje kazni. Zastopnik Grmekovih izjavja, da obtoženci dokaza resnice niso doprinesli. Navaja, da si nasprotujejo izpovedbe prič. Senatov predsednik Paik po posvetovanju naznani, da je vzklicno sodišče zavrnilo priziv glede na razloge obsodbe prve inštanice in da tudi ni znižalo kazni obtožencem.

Ljubljanske novice.

lj **Draginja 'n naš magistrat.** Iz občinstva se nam piše: Mestni magistrat je razveljavil sklep gostilniške zadrage, ki je sklenila zvišati cene piva za 1 kr., sklepa mesarske zadruge za zvišanje mesnih cen pa ni še nikdar razveljavil in proti draginji mesa tudi nič ne ukrene. Gospod župan Hribar more z istim merilom in isto doslednostjo postopati z vsemi zadrugami, ako hoče, da občinstvo ne bo napravljalo dovtipov o magistratni gospodarski politiki.

lj **Absolventinja ljubljanske gimnazije promovirana za doktorico.** Gdč. Helena Thurnwald, hči nekdanjega vojaškega zdravnika v Ljubljani, ki je pred tremi leti maturirala v Ljubljani, bo 21. t. m. promovirana na dunajskem vseučilišču za doktorico modroslovja.

lj **Umrli** je na Kongresnem trgu št. 13. ga. Marija Cetinovič. Pogreb bo jutri ob četrti uri popoldne. — Sodniškemu oficijalu g. Gašperju Janežiču je umrla soproga gospa Riza Janežič roj. Hermann, stara 69 let.

lj **Iz p-sarne slovenskega gledališča.** Nočoj se ponovi Smetanova komična opera »Prodana nevesta«. Marinko poje gospa Skalo, Kecal g. Betetto, Janka g. pl. Rezunov, Vaška g. pl. Zach, Krušino g. Oufednik. — Z ozirom na občinstvo z dežele ter na tuje postavilo je gledališko vodstvo štiri največje prireditve tega meseca za praznike na repertoar, in sicer se uprizarj 25. zvečer »Prodana nevesta« (za dobrodelne namene), 26. zvečer »Za narodov blagor«, 29. zvečer »Potopljeni zvon« in 1. januarja popoldne »Beneški trgovci«. Izvenljubljanski listi se uljudno prosijo, da ponatisnejo to objavo. — Prihodnja predstava bode v četrtek, dne 20. t. m. (ne v petek).

lj **Šolski koncert »Glasbene Matice«.** Kakor smo že poročali, priredi »Glasbena Matica« prihodnji četrtek, dne 20. decembra v veliki dvorani »Narodnega doma« s svojimi glasbenimi gojenci prvi letošnji šolski koncert, na katerem bodo gojenci najvišjih razredov javno pokazali, na kako visoki stopinji glasbene izobrazbe so že in koliko so od lanskega leta napredovali. Vstop je prost na sedeže in stojšča. Vendar se dobe rezervirani in numerirani sedeži po 1 krono, da se njih poslužijo ono občinstvo, ki hoče v pokritje stroškov kaj žrtvovati. Dobivajo se v trafikah gospe Češarkove v Šelenburgovih ulicah in na večer koncerta pri blaginji. Vspored priobčimo jutri. Za danes omenimo le, da se bodo vrstile klavirske, violinske in solo-pevske točke, na koncu pa bode prvič, kar obstoji »Glasbena Matica« nastopil kvartet na godala ter izvajal Haydnov komorni kvartet št. 34.

lj **Mestno drsališče pod Tivolijem** je odprto.

lj **Zatekel** se je majhen, belorjav pes, ki čuje na ime »Flok«. Kdor ga je vjel, naj ga odda v Sodniških ulicah št. 4.

lj **Obleganje Port Arturja** vidimo tekoči teden v p a n o r a m i - k o s m o r a m i. — Dogodki niso daleč za nami in vsak, ki je z grozo čital poročila o bojnih pripravah, bo pohitel, da vidi te prizore v naravi. Tu ogromen top, ki bljuje smrt, tam skladišče granat, tam zopet eksplozije topovih krogelj, skupine vojaštva, ranjenci, kopanje nasipov itd., vse to vzbuja naše zanimanje. Poleg tega vidimo vse japonske vojskovodje pred trdnjavo, dalje rusko bojno ladjo »Retvizan« s posadko. — Vredno ogleda!

lj **Izgubil** je včeraj v Slomškovi ulici neki vajenec nekaj nad 3 gld. denarja. Kdor je denar našel, naj ga odda v našem upravnistvu.

lj **Izredni poštni promet o Božiču.** V božičnem času se bodo od 21. do 24. t. m. podaljšale pri tukajšnji predaji pošiljatelj vzno pošte in sicer tako, da se bodo od 8. ure zjutraj do 7. ure zvečer brez presledka sprejemale male pošiljatelj. Občinstvo se zaradi tega z ozirom na lastno korist, kakor tudi glede na to, da pošti olajša njeno težavno nalogo, nujno povablja, da prinese kolikor mogoče že v dopoldanskih urah ali vsaj kmalu popoldne pošiljatelj na pošto, ako želi, da se še tisti dan odpošljejo. Priporoča se tudi v pošiljatelj pridi te drug naslov, ker je potem, ako se odpre, pošti mogoče dostaviti jo, tudi če bi se zunanji naslov izgubil ali pa tako izbrisal, da ga ni možno več brati. V svrhu hitrejšega dostavljanja došlih pošiljatelj, se posamezne stranke kar najviljudneje prosijo, dostavljale poštnih pošiljatelj kolikor mogoče hitro in nemudoma odpraviti, t. j. hitro podpisati oddajne listke in poravnati pristojbine, kajti vsako tudi najmanjše zadrževanje zavira občutno ves promet.

Štajerske novice.

š **Dr. Korošec** je včeraj interpeliral poljedelskega ministra zaradi varstva in pospeševanja živinoreje v slovenskih deželah; nadalje zaradi nesreče, ki se je zgodila dne 5. decembra v ljutomerskem okraju po avtomobilu.

š **Dr. Ploj** je včeraj v državni zbornici interpeliral zaradi zemljiške knjige za vas Meretinci ter zaradi napisov na železnici Svetna vas-Borovlje na Koroškem.

š **Samoumor.** Dne 16. t. m. je v Mariboru skočil v Dravo 27letni zidar Franc Lubi. Močni valovi so ga odnesli in ga vrgli kot mrljica pri železniškem mostu na obrežje. Vzrok samoumora je bila preteča kazenska preiskava.

š **Zveza med Celjem in Dobrno.** Deželno kopališče Dobrna pri Celju nima še do danes nobene za moderno kopališče primerne zveze z najbližjim kolodvorom v Celju. Vsa prometna sredstva so nerodna pošta in dragi izvoščeki. Prizadete občine bodo zato prosile, naj uvede dežela kako moderno prometno sredstvo od Celja do Dobrne. »Domovina« nasvetuje kot najboljše avtomobilne omnibuse.

Književnost in umetnost.

* **Osebnodohodninski davek.** Ker je tekom meseca januarja treba vložiti napoved o osebnih dohodnini, opozarjamo, da nudi za to napoved najzanesljivejše podatke knjiga g. c. kr. davčnega nadzornika Valentina Žuna z naslovom »Osebnodohodnina«, IV. poglavje zakona z dne 25. oktobra 1896, št. 220 drž. zak., o neposrednih osebnih davkih s pojasnili, zadevnimi odločbami c. kr. upravnega sodišča in raznimi vzorci. Knjiga je zelo pregledno sestavljena in velja 1 K 20 h, po pošti 1 K 30 h. V zalogi jo ima »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Razne stvari.

Sin **ovadil očeta.** V Budimpešti je naznanil bankirja Kappsburga njegov 26letni sin, da si je z neko ponarejeno oporoko prispejal 450.000 kron. Sin je ovadil očeta, ker mu oče ni hotel plačati 50.000 kron dolgov.

Napad **na denarnega pismonošo.** V Lipskem so dobili ležečega na stopnicah hudo ranjenega denarnega pismonošo Rubnerja. Neznani storilec ga je ranil in mu odvzel 7000 mark.

Gospodarstvo.

— **Konkurenca novomeškim sejmom.** Po dolgih zaprekah se je sosedom Novega mesta tostran Krke slednjič vendarle posrečilo zopet oživiti svoje stare sejske pravice, ki so jih več desetletij na ljubo svojim sosedom meščanom opustili. Prvi sejem se otvori dne 17. januarja 1907. Ti sejmi se bodo vršili za uprežno in klavno živino s prodajo prešičev vsak četrtek po 15. vsacega meseca, oziroma tudi 15., ako pade na četrtek. V drugih četrkih v vsakem mesecu pa se omeji sejm (tržen dan) samo na prodajo prešičev in drobnice. Dogon živine se prične in sicer za prešiče od 1. aprila do 15. avgusta in od 15. avgusta ob 5. uri zjutraj. Od 15. maja do 15. avgusta ob 4. zjutraj in od 1. oktobra do aprila ob 6. zjutraj; konča se ob 8. uri popoldne. Dogon konj in govede se prične ob 9. uri in se konča ob 12. uri.

Telefonska in brzojavna poročila.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 18. decembra. Zbornica obravnava nujna predloga poslanca Pommerja in Klofača o izboljšanju drž. pisarniških pomočnikov in pisarniških pomožnih delavcev, ko so vsi drugi predlagatelji nujnih predlogov tej stvari priznali prvenstvo. Poslanec Kathrein je vložil nujni predlog za rešitev proračunskega provizorija. Predlog pride na vrsto takoj za nujnim predlogom, ki je sedaj v razpravi in bo proračunski provizorij takoj v vseh treh branjih sprejet. Dr. Kramar je interpeliral radi velikega števila nanovo imenovanih častnih občanov budjeviških ter je vprašal, ako morejo tako častno občanstvo, ki je podeljeno samo za vol. namene, sprejeti državni uradniki.

GOSPOSKA ZBORNICA IN VOLILNA REFORMA.

Dunaj, 18. decembra. Tudi danes so se nadaljevala pogajanja z vsemi tremi skupinami gosposke zbornice. Poljski člani gosposke zbornice so se že vsi pripeljali na Dunaj in imajo danes ob peti uri sestanek.

ZA TOBAČNO DELAVSTVO.

Dunaj, 18. decembra. V današnji seji državnega zbora so poslanci dr. Susteršič, dr. Žitnik in tovariši interpelirali radi starostne preskrbe tobačnega delavstva.

DEMONSTRACIJE POŠTNIH USLUŽBENCEV.

Dunaj, 18. decembra. Po shodu poštних uslužbencev je 3000 oseb korakalo proti trg. ministrstvu, a policija je množico potisnila nazaj. Pozneje je okoli 800 poštних uslužbencev hotelo k trg. ministrstvu, kar se pa zopet ni posrečilo. Policija je več oseb aretirala.

MINISTRSTVO V NADŠKOJIJSKI PALAČI. Pariz, 18. decembra. Novo francosko ministrstvo »dela« nastanijo v nadškofijski palači, katero je zapustil kardinal Richard.

TRI OSEBE ZGORELE.

Berolinu je danes nastal ogenj. Neko žensko so dobili v njenem stanovanju zgorelo, na balkonu tretjega nadstropja so pa zgorele tri ženske.

PERZIJSKI SAH.

Teheran, 18. decembra. Šahu pojemajo moči. Prestolonaslednik je prevzel vladu.

Prva domača slovenska pivovarna **G. Auerjevih dedičev**

Ustanovljena leta 1854.

v Ljubljani, Wolfove ulice šte. 12

Štev. telefona 210.

2469 150-19

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 206 m, srednji zračni tlak 716.0 mm

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celsijju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
12	9. zveč.	739.1	4.6	sl. svzh.	jasno	
13	7. zjutr.	738.9	7.0	brezv.etr.	obl.	(0)
	2. pop.	738.9	1.3	sl. svzh.	"	

Srednja včerajšnja temp. 4.1°, norm 1.8°

Zahvala.

2884

Rodbina Josipa Benedikta
se iz srca zahvaljuje za mnogobrojne
dokaze odkritega sočutja, ki so jej
došli med boleznijo in ob smrti nje-
nega iskrenoljubljenega

Kamila.

Ravno tako se najtopleje zahvalujemo
za prekrasne darovane vence, gln-
ljive žalostinke kakor tudi za mnogo-
brojno spremstvo k zadnjemu počitku
dragega pokojnika.

Ljubljana, 18. decembra 1906.

Zahvala.

Povodom teške izgube, ki nas je zadela s smrtjo naše iskreno ljubljene hčere,
ozir. matere in sestre, gospe

Ane Juvančič roj. Schneider

prejeli smo toliko dokazov odkritosrčnega sočutja, da se nam je nemogoče vsakemu
posebej zahvaliti. Zato se zahvalujemo tem potom vsem, ki so nas tolažili med
boleznijo in ob smrti drage pokojnice, nadalje vsem darovalcem prekrasnih vencev
in vsem, ki so v tako mnogobrojnem številu spremili rajnico na zadnjem potu.
Posebej se pa še zahvaljujemo vodstvu ljudske šole in šolski mladini, slavnim dru-
štvom „Sokolu“, „Čitalnici“, „Gasilnemu društvu“ in pol. društvu „Vodnik“ v Šiški,
„Ženskemu telovadnemu društvu“ in „Sokolu“ v Ljubljani, „Splošnemu slovenskemu
ženskemu društvu“, „trgovskemu društvu „Merkur“, „Društveni godbi“, zlasti pa še
pevskim zborom „Glasbene Matice“, „Ljubljane“ in „Ljubljanskega Zvona“ za vse
v srce segajoče petje na domu, v cerkvi in na pokopališču. Še enkrat: srčna hvala
vsem!

Spodnja Šiška, dne 18. decembra 1906.

2883

Rodbini Juvančič in Schneider.

Izredno znižane cene pri

Veliki tovarni v Ljubljani,

Resljeva cesta 3 — Sv. Petra cesta 37.

Priporoča svojo veliko in svežo
zalogo **konfekcije za dame
in dečke.**

**Velikanska izbira kon-
fekcije za dame in deklice.**
Velika zaloga **kožuhovine
za gospode.**

2621 20-16

A. LUKIČ, poslovođkinja.

Primerna darila za Božič in Novo leto!

Trgovina in zaloga umetnin

Josip Kaplan

Duga ulica 12 - Zagreb - Telefon 245

je poznana kot najsolidnejši in naj-
cenejši vir za nabavo **slik** v naj-
modernejšem slogu v okusnih okvirih
kakor tudi največja in najcenejša
zaloga okvirov.

Ilustrovani ceniki zastoj in
franko. 2795 10-5

Razpis službe.

„Trgovsko-obrtna zadruga
v Trstu“ razpisuje mesto 2881 3-1

uradnika in mesto vežbenika.

Prošnje s prepisi spričeval in opazko,
kedaj lahko vstopi ter z zahtevo plače,
je vpsolati do 20. decembra t. l. na
predsedništvo zadruga.

Hiša

v mestu, v dobrem stanju, z **gostilno**
(lastna koncesija) in **pekarijo**, pripravna
tudi za vsako drugo trgovino, se **proda**
pod ugodnimi pogoji radi družinskih razmer.
Pismena vprašanja naj se sta-
vijo pod „F. E. 244“ na upravništvo
„Slovenca“.

Borzna poročila.

„Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borze 18. decembra 1906

Založbeni papirji	Denar	Blago
majeva renta	99.5	99.40
arebrna renta	100.25	100.75
avstrijska krona renta	99.—	99.20
slata renta	17.40	117.60
ogrška krona	95.70	95.80
slata	114.40	114.60
posojilo dežele Kranjske	99.70	99.90
posojila mesta Spljet	13.41	113.65
Zader	49.30	100.30
bosn.-herc. žel. pos. 1902	99.80	100.75
česka dež. banka k. o.	99.10	99.60
„i. o.“	99.60	99.70
zast. pisma ga. d. hip. b.	101.35	101.35
pošt. kom. k. o. s 10% pr.	105.—	106.—
zast. pisma Innerst. hr.	100.—	101.—
ogr. cen. dež. hr.	100.—	100.25
hip. banke	100.—	100.20
obl. ogr. lokalnih žel. d. dr.	100.—	101.—
obl. česke ind. banke	100.25	101.25
prior. Trst-Poreč lok.	99.90	—
prior. dol. žel.	99.80	—
juž. žel. kup. 1/1%	313.90	315.90
avstr. pos. za žel. p. o.	100.—	101.—

Srečke.

Srečke od 1. 1860 1/2	218 —	219 —
1864	269 —	272 —
tiske	154 —	155.50
sem. kreditne I. emisije	28 —	290 —
II.	288.25	29.25
ogr. hip. banke	54	462 —
srbske s fra. 100 —	101	09.20
turške	62.50	63.50
švedske	2.40	24.0
švicarske	463 —	463 —
nomoske	8	5 —
črakovske	89	93 —
jubljanske	18.50	64.50
avstr. rud. krša	47 —	49 —
ogr.	28 —	30.50
švedske	55 —	60 —
švicarske	72	81 —
dunajske kom.	402	512 —

Delnice

južne železnice	178.50	179.50
bravne železnice	679.25	640.15
avstr. ogrske bančne delnice	770	780 —
avstr. kreditne banke	88.50	89.75
ogr.	28	82.4 —
švicarske	2.25	2.5 —
remogopok v Mostu (Brüx)	749 —	751 —
Alpinske montan	628.25	629.25
Praske žel. indr. družbe	7.2	27.2 —
Žitna-Murányi	572.75	73.75
Trbovljske premog. družbe	285 —	289 —
avstr. orožne tovr. družbe	65 —	69 —
Česke sladkorne družbe	149 —	150.50

Valute.

2. kr. cekin	11.34	11.39
10 franki	19.11	19.13
10 marke	23.48	23.56
švicarske	24.02	24.80
marke	11.6	17.0
Laški bankovci	95.60	95.80
tubli	2.52	52.53
dolarji	4.84	5 —

Najkoristnejša božična darila

dobite v trgovinah s tem kazalom.

2808 5

Singer Co. akc. dr. za šival. stroje
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 4.

Martin Lampert

gosti na „Port Artur“ v Ljubljani,
Kolodvorske ulice šte. 31

prodaja najboljši

trboveljski premog.

Obenem se priporoča slavnemu
občinstvu za razne

vožnje in selitve
po nizkih cenah. 2553 7-6

2822 3-2

Zobozdravnik

Med. univ.

dr. Gustav Rodoschegg

je prevzel prakso umrlega zobozdravnika Antona Paichel in
ordinira kot doslej na Starem trgu 2, I. nadstr.
od 9. do 12. in 2. do 5. ure.

Podružnice

Praga z menjalnicami: Oraben 25, Mala stran, Most, ulica 17, Žitkov. Brno,
Baden, Čekka Lipa, Čekka Kamalca, Moravski Zumberg, Wöding, Novi Jiřin,
Piseu, Svltava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju

I. Wollzeile 10, II. Taborstrasse 4, III. Ungargasse 69 (vogel Rennweg), III. Lö-
wengasse 27, IV. Wiener Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a,
VII. Mariahilferstrasse 76, VIII. Lerchenfelderstrasse 132 IX. Alserstrasse 12,
X. Favoritenstrasse 59, XVIII. Währingerstrasse 92, XIX. Döblinger Hauptstr. 33,
XXI. Hauptstrasse 72.

Menjalnična delniška družba 67 150-131

„MERCUR“

Dunaj, I. Wollzeile 10.

Ako. kapital K 16.000.000. Boser zaklad K 7.000.000

Najkulantnejši

nakup in prodaja
vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk,
deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje
izrebranih zastavnic in obligacij, srečk in kuponov.

Promese za najbližja žrebanja:

Žrebanje: Glavni dobiček:
Promese na kreditne srečke à K 17.— 2. januarja K 300.000.
„ „ srečke regulacije Donave „ K 10.— 2. „ K 140.000.
Promese na zemeljske kreditne srečke à K 5 1/2 5. jan. K 100.000.
Vse tri promese skupaj le 30 1/2 krone.

Naročila izvršuje z obratno pošto „Ljubljanska kreditna banka“ v Ljubljani, Stritarjeve ulice 2, katera sprejema tudi
vloge na knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje po čistih 4 1/2 % od dne vloge do dne vzdiga.

2291 259